

60

วิธีตอบแทนพระคุณพ่อแม่

รวบรวมโดย...

พระมหาท่องมั่น สุทธิจิตต์โต

“ กองคำแท้หรือไม่ ? เมื่อโคนไฟก็รู้ คนดีแท้หรือไม่ ? ให้ดูตรงที่เลี้ยงดูพ่อแม่ ถ้าดีจริงต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ ถ้าไม่เลี้ยงดูแสดงว่าไม่ดีจริง เป็นพากกองชุบ กองปลอม กองเก๊ ”

Web site <http://www.sati99.com>

คำนำ

เนื่องในเทศกาลสังกรานต์ซึ่งให้ความสำคัญกับครอบครัว และผู้สูงอายุ ควรที่เราทุกๆ คนจะได้รับสักถึงพระคุณพ่อแม่ที่เลี้ยงเรามา ควรหาโอกาส ตอบแทนพระคุณท่าน หนังสือเล่มนี้ พระมหาท่องมั่น สุธรรมจิตโต "ไดร์บูรุวนวิชิตอบแทน บุญคุณพ่อแม่หลายๆ แบบ โดยยึดหลักของพระพุทธศาสนาซึ่งทุกท่านสามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที ที่สำคัญเราควรทำการตอบแทนคุณทุกๆ วัน ไม่ใช่เฉพาะ วันที่ 12 สิงหาคม หรือวันที่ 5 ธันวาคม เท่านั้น วันนอกจากวันเหล่านี้ก็ควรทำ เช่นกัน

หลักการปฏิบัติต่อพ่อแม่ ทางพุทธศาสนาสอนตลอดสาย ตั้งแต่มีชีวิตอยู่ จนกระทั่งท่านตายไปแล้ว เราควรใช้ทรัพย์ที่นำมาได้เป็น 4 อย่าง คือ

1. ใช้หนี้เก่า คือเลี้ยงดูพ่อแม่ และท่านผู้มีพระคุณต่อเรา
2. ให้เข้าถึง คือเลี้ยงดู ส่งเสียลูกหลาน ให้ได้เรียนหนังสือ
3. ทิ้งลงเหว คือใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ให้ครอบครัวอยู่เป็นสุข
4. ฝังดินไว้ คือทำบุญในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นสถาบันติดตัวเราไปในภพหน้า และ เอาฝากธนาคารไว้ เอาไว้ใช้เมื่อยามเจ็บป่วย

หนังสือเล่มนี้ จัดพิมพ์ขึ้นเพื่ออุทิศบุญกุศลแด่... คุณพ่อเซียง แซ่เอ้งและ คุณพ่อบุญเดิส โพธิ์คลี และญาติทั้งหลาย ของข้าพเจ้าผู้ล่วงลับไปแล้ว ตลอดจนถึง สรรพสัตว์ทั้งหลายขอได้มาอนุโมทนาบุญนี้ ถ้ามิทุกข์ก็ขอให้พ้นจากทุกข์ ที่มีสุขอยู่ แล้วก็ขอให้สุขยิ่งๆ ขึ้นไป ขออนุโมทนาบุญกับ

คุณแม่กิม แซ่จู, คุณแม่ไคน โพธิ์คลี,
คุณวลัญช์ศักดิ์ – น.ส. ชนัญญา สุการ์ตันโซตี,
คุณคำรัง – คุณเพ็ญศรี แก้วไกรเพชร,
อบต.สมชาย – คุณศรีอุทัย – คุณธงชัย แก้วไกรเพชร,
ค.ต.วุฒิติมณี – จ.ส.ต.หญิง พรรณี แก้วไกรเพชร,
คุณนพพร – คุณลัծดา สุวรรณบูลย์,
คุณเกรียงศักดิ์ – คุณเสน่ห์ แก้วไกรเพชร,
ส.ต.อ.เชิดชัย – คุณครุศิริรัตน์ แก้วไกรเพชร

และผู้มีจิตศรัทธา ที่ได้ร่วมเป็นเจ้าภาพพิมพ์หนังสือเป็นธรรมทานในครั้งนี้ ขอให้ทุกๆ ท่าน ได้มีปัญญาอิ่งๆ ขึ้นเทอญๆ

พันคำร作文 ให้หญิง ศิรประภา สุการ์ตันโซตี

พระดุณขอองพ่อแม่

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสอุปมาว่า ถ้าบุตรจะพึงวางแผนการดาไไว้บนบ่าทั้งสองของตน ประคับประคองท่านอยู่บนบ่าหนึ่น ป้อนข้าวป้อนน้ำและให้ท่านถ่ายอุจจาระปัสสาวะบนบ่าหนึ่นเสร็จ แม่นุตระมีอายุถึง ๑๐๐ ปี และ pronนิบดิท่านไปจนตลอดชีวิต ก็ยังนับว่าตอบแทนพระคุณท่านไม่หมด

ยังมีผู้อุปมาไว้ว่า “ หากเราใช้ห้องพื้นที่แทนกระดาษ ยอดเขายะ蘇เมรุ แทนปากกา นำในมหาสมุทรแทนหมึก เขียนบรรยายคุณของพ่อแม่ จนท้องฟ้านเต็มไปด้วยอักษร ถูกขาสือกร่อนจนหมด นำในมหาสมุทรเหือดแห้ง ก็ยังบรรยายคุณของพ่อแม่ไม่หมด ”

บิดามารดาเป็นผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบุตร สรุปโดยย่อคือ...

๑. เป็นต้นแบบทางกาย แบบเป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำให้ของทั้งหลายในโลกมีค่าสูงขึ้น ตัวอย่างเช่น ก้อนดินเหนียวธรรมชาติ ถ้าหากนำมาใส่แบบพิมพ์แล้วพิมพ์เป็นตุ๊กตา ก็ทำให้ดินก้อนนั้นมีค่าขึ้นมา เป็นเครื่องประคับบ้านเรือนได้ ดินเหนียวก้อนเดียวกันนี้ หากได้แบบที่ดีกว่าขึ้นมาอีก เช่นแบบเป็นพระพุทธรูป ดินเหนียวก้อนนี้ก็จะทรงคุณค่ามากยิ่งขึ้น ผู้คนได้กราบไหว้บูชา จะเห็นได้ว่า คุณค่าของดินเหนียวก้อนนี้ขึ้นอยู่กับแบบที่พิมพ์นั้นเอง

ในทำนองเดียวกัน การเกิดของสัตว์ เช่นเป็น ซ้าง ม้า วัว ควาย ฯลฯ แม่จะมีปัญญาติดตัวมากมากสักปานใด ก็ไม่สามารถทำความดีได้เต็มที่ โชค

คือเราได้เกิดเป็นคน ได้โครงร่างที่ประเสริฐกว่าสัตว์ทั้งหลาย หมายเหตุในการทำความดีทุกประเภท เราจึงสามารถใช้ความรู้ความสามารถประกอบด้วยความดีได้เต็มที่ ทั้งนี้ก็ เพราะเรามีพ่อแม่เป็นต้นแบบทางกายให้นั่นเอง

๒. เป็นต้นแบบทางใจ คือให้ความอุปการะเลี้ยงดู ฟูมฟิก ทะนุถนอมอบรมสั่งสอน ปลูกฝังกิริยาบรรทัด ให้ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมแก่ลูก พระคุณของพ่อแม่ในการเป็นต้นแบบทางกายให้เรา ก็นับว่ามีมากเหลือหลายแล้ว ยิ่งห่านอบรมเลี้ยงดูเรามา เป็นต้นแบบทางใจให้ด้วย ก็ยิ่งมีพระคุณมากเป็นอนกันนัต นับประมาณมิได้

สมญานามของพ่อแม่

สมญานามของพ่อแม่นั้น กล่าวกันว่าท่านเป็นทั้งพระหมของลูก เป็นเทวดาคนแรกของลูก เป็นครูคนแรกของลูก และเป็นพระอรหันต์ของลูก ซึ่งจะอธิบายความพอด้วยให้เข้าใจได้ดังนี้

พ่อแม่เป็นพระหมของลูก เพราะเหตุที่มีพระหมวิหารธรรม ๔ ประการ ได้แก่

๑. มีเมตตา คือมีความปรารถนาดีต่อลูกไม่มีที่สิ้นสุด

๒. มีกรุณา คือห่วนใจในความทุกข์ของลูก และคอยช่วยเหลือเสมอ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ว่าลูกจะเป็นคนดี หรือเป็นคนชั่ว

๓. มีมุกติ คือเมื่อลูกมีความสุขสนาย ประสบความสำเร็จ ทั้งการศึกษา หน้าที่การทำงาน ก็มีความปลาบปลื้มยินดีด้วยความจริงใจ

๔. มีอุเบกษา คือเมื่อลูกมีครอบครัวสามารถเลี้ยงตนเองได้แล้ว ก็ไม่วุ่นวายกับชีวิตครอบครัวลูกจนเกินงาม และหากลูกผิดพลาดก็ไม่ซ้ำเติมแต่กลับคอยเป็นที่ปรึกษาให้เมื่อลูกต้องการ

พ่อแม่เป็นเทวดาคนแรก (บุรพเทพ) ของลูก เพราะค่อยปกป้องคุ้มกันภัย เลี้ยงดูลูกมา ก่อนผู้มีความปรารถนาดีคนอื่นๆ

พ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูก เพราะสั่งสอนอบรมทั้งคำพูด และกิริยาบรรทัดให้ลูกก่อนคนอื่นๆ

พ่อแม่เป็นวิสุทธิเทพของลูก เพราะมีคุณธรรม ๔ ประการ คือ

๑. ไม่อ้อสาในความผิดของลูก แม้ว่าบางครั้งลูกจะพลัดลี้ ล่วงเกินขันนิคที่กฎหมายบ้านเมืองเชาลงโทษ แต่พ่อแม่ก็ให้อภัยเสมอ

๒. ปรารถนาประโยชน์แก่ลูกเสมอ ไม่ว่าลูกจะเป็นอย่างไร ก็ยังคงปรารถนาให้ลูกได้ดี มีความสุข มีความเจริญ ไม่มีใครอยากให้ลูกเป็นทุกข์

๓. เป็นทักษิณายบุคคล เป็นเนื้อนานบุญของลูก เป็นผู้ที่ลูกควรทำบุญต่อตัวท่าน ทั้งทางกาย คือไปล้างนาไห้ว ทางวาจา พูดให้ไฟเรา ไม่พูดให้ท่าน ไม่ลบยก ทางใจ คือรักคุณท่านอยู่เสมอ และหาทางตอบแทนอยู่

๔. เป็นอาชญากรรมคดคด คือเป็นผู้ควรแก่การรับของคำนับ และการนำสิ่งของลูก มีอะไรที่เราควรซื้อมาฝากท่านทุกวันก็ควรทำ

ดุณธรรมของลูก

เมื่อพ่อแม่มีพระคุณมากมายปานนี้ ลูกจึงควรมีคุณธรรมต่อท่านคุณธรรมของลูก เริ่มที่รักษาคุณพ่อแม่ คือรักษาท่านคิดต่อเรอย่างไร สูงขึ้นไปอีก คือตอบแทนคุณท่าน ในทางพระพุทธ ศาสนา ได้บรรยายคุณธรรมของลูกไว้อย่างสั้นๆ แต่เก็บความไว้ไว้ได้อย่างครบถ้วน คือคำว่า กตัญญู กตเวที คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นลูกรวมอยู่ใน ๒ คำนี้

กตัญญู หมายถึง เห็นคุณค่าท่าน คือเห็นด้วยใจ ด้วยปัญญาว่า ท่านเป็นผู้มีพระคุณต่อเรอย่างแท้จริง ไม่ใช่สักแต่ว่าปากห้องพระคุณพ่อแม่ป่าวๆ ไปเท่านั้น

คุณของพ่อแม่ดูได้จาก อุปภาระ คือประโยชน์ที่ท่านทำแก่เรามีอะไรบ้าง ที่แตกต่างจากคนอื่น ความธรรมชาติของคนทั่วๆ ไป เมื่อจะอุปภาระให้ เขาต้องเห็นทางได้ เช่น เห็นหลักทรัพย์ หรือคุณลักษณะใดๆ ต่อเมื่อແນ่ใจแล้วว่า อุปภาระของเขางานไม่สูญเปล่า จึงลงมือช่วยเหลือ แต่ที่พ่อแม่อุปภาระเรานั้น เป็นการอุปภาระโดยบริสุทธิ์ใจจริงๆ ไม่ได้มองถึงหลักประกันใดๆ เลย “เราเองก็เกิดมาตัวเปล่า ไม่มีหลักทรัพย์แม้แต่เข็มเล่น เดียว ยังไม่รู้เสียด้วยซ้ำว่าอวยยว่าร่างกายจะใช้ได้ครบถ้วนหรือไม่ ยังนิสัยใจคอแล้วยังรู้ไม่ได้เอาที่เดียว โตก็จะมาจะเป็นอย่างไร จะเป็นคนอกตัญญู

หรือไม่ ไม่รู้ทั้งนี้นั้น หนังสือสัญญาการรับปากสักคำเดียวระหว่างเรากับท่าน ก็ไม่มี แต่ทั้งๆ ที่ไม่มี ท่านทั้งสองก็ได้โอนตัวเข้าช่วยเหลือเราจนสุดชีวิต ที่ยากจนก็ถึงกับถูกหนี้มีมนต์สินคนอื่นมาช่วย เรื่องเหล่านี้ต้องคิดคุ้ด้วยเหตุผลอย่าสักแต่คิดด้วยอารมณ์เท่านั้น การพิจารณาให้เห็นคุณของพ่อแม่ด้วยใจอย่างนี้แหละ เรียกว่า กตัญญู เป็นทุนธรรมเบื้องต้นของผู้เป็นลูก ยิ่งพิจารณาเห็นคุณท่านมากเท่าไร แสดงว่าใจของเราริ่มใส และสว่างมากขึ้นเท่านั้น การตอบแทนคุณท่านซึ่งเป็นงานต่อไปก็จะง่ายเข้า

กตเวที หมายถึง การทดสอบพระคุณของท่าน ซึ่งมีงานที่ต้องทำ ๒ ประการ คือ

๑. ประกาศคุณท่าน

๒. ตอบแทนคุณท่าน

การประกาศคุณท่าน หมายถึง การทำให้ผู้อื่นรู้ว่าพ่อแม่มีคุณแก่เราอย่างไรบ้าง? มากน้อยเพียงใด? เรื่องนี้มีคนคิดทำอยู่มากเหมือนกัน แต่ส่วนมาก มักจะไปทำตอนงานศพ คือเขียนประวัติสรรเสริฐคุณพ่อแม่ในหนังสือแจ้ง การกระทำเช่นนี้ก็ถูก แต่ถูกเพียงเปลือกอกผิวเผินนัก ถ้าเป็นการกินผลไม้ ก็แค่เคี้ยวเปลือกเท่านั้น ยังมีทำเล มีพื้นที่ ที่เราจะประกาศคุณพ่อแม่ที่สำคัญกว่านี้คือ....ที่ตัวเราเอง

คนเราทุกคนคือตัวแทนของพ่อแม่ทั้งนั้น เพราะ..เดือดก็แบ่งมาจากท่าน เมื่อก็แบ่งมาจากท่าน ตลอดจนนิสัยใจคอก็ได้รับการอบรมถ่ายทอดมา

จากท่าน ความประพฤติของตัวเรานี่แหละ จะเป็นเครื่องประกาศคุณของพ่อแม่อย่างชัดแจ้งที่สุด ไม่ใช่อยู่ที่หนังสือแกะ ไม่ใช่อยู่ที่ทีบคอมพิวเตอร์ แต่อยู่ที่ตัวเรานี่เอง หากพิมพ์ข้อความไว้ในหนังสือแก่ว่า “คุณพ่อคุณแม่เป็นคนดี” ในศีลในธรรม แต่ตัวเราเองประพฤติสำมะเสะเทเมากอร์รัปชั่นทุกครั้งที่มีโอกาส ศีลข้อเดียวก็ไม่สนใจจะรักษา ก็ผิดที่ไป ลดดี คุณพ่อแม่เป็นคนดี สุภาพเรียบร้อย แต่ตัวเราผู้เป็นลูกกลับประพฤติตัวเป็นนักเลงอันธพาล ” อย่างนี้คุณค่าของ การสรรสตริฐพ่อแม่ก็ล่อน้ำหนักลง กล้ายเป็นว่ามอมหน้าที่ในการกดเวทีประกาศคุณพ่อแม่ ให้หนังสือทำแทน ให้กระดาษ ให้เครื่องพิมพ์ ให้ช่างเรียงพิมพ์ แสดงกดเวทีแทน แล้วตัวเรา กลับประจานพ่อแม่ของตัวเอง อย่างน้อยที่สุดก็ประจานแก่ ชาวบ้านว่า พ่อแม่ของเราเด็กๆ ไม่ดี

พ่อแม่ของใครก็รัก เมื่อรักท่านก็จะประกาศคุณความดีของท่าน ประกาศด้วยความดีของตัวเราเอง ตึ้งแต่เดี๋วนี้ ยิ่งท่านยังมีชีวิตอยู่ การประกาศคุณของเราจะทำให้พ่อแม่มีความสุขใจย่างยิ่ง ทำให้ท่านอายุยืน ส่วนใจจะประพันธ์สรรสตริฐคุณพ่อแม่ พิมพ์แจกเวลาท่านตายแล้ว นั่น เป็นประเด็นเบ็ดเตล็ด จะทำก็ได้ ไม่ทำก็ไม่เสียหายอะไร

ไม่ว่าเราจะตั้งใจประกาศคุณท่านหรือไม่ ความประพฤติของเราเป็นตัวประกาศคุณท่าน หรือประจานท่านอยู่ตลอดเวลา คิดเอาเองก็แล้วกันว่า “เราจะประกาศคุณพ่อแม่ของเรา ด้วยเกียรติยศชื่อเสียง หรือจะใจคำ ถึงกับประจานผู้บังเกิดเกล้า ด้วยการทำตัวเป็นพาลเกร และประพฤติต่ำธรรม ”

● การตอบแทนพระคุณพ่อแม่ แบ่งเป็น ๒ ช่วง คือ...

๑. เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ ก็ช่วยเหลือกิจกรรมงานของท่าน เสียงดูท่าน ตอนเมื่อยามท่านชา ดูแลปรนนิบัติการกินอยู่ของท่าน ให้สังคಹสบาย และเอาใจใส่ช่วยเหลือ เมื่อท่านเจ็บป่วย คงรักษา พุคคุยกับท่านอยู่เสมอ

๒. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ก็จัดพิธีศพให้ท่าน และทำบุญอุทิศส่วนกุศล ให้ท่านอย่างสมน้ำสมอ เช่น ใส่บาตรทุกวันที่พ่อแม่ตาย (๓ วันหนึ่งครั้งก็ยังดี) แล้วกราบไหว้ อุทิศกุศลส่งไปให้ ไม่ใช่ทำเฉพาะวันครบรอบปีตายเท่านั้น

แม้ว่าเราจะตอบแทนพระคุณท่านถึงเพียงนี้แล้ว ยังนับว่าเล็กน้อยมาก เมื่อเทียบกับพระคุณอันยิ่งใหญ่ ที่ท่านมีต่อเรา ผู้ที่มีความกตัญญูกดเวที ต้องการจะสนองพระคุณท่าน ให้ได้ทั้งหมด พึงกระทำตามหลักพุทธ ศาสนาดังนี้

๑. ถ้าท่านยังไม่มีศีล ก็พยายามซักนำให้ท่านได้รักษาศีล

๒. ถ้าท่านยังไม่มีครรภานในพระพุทธศาสนา ก็ควรพยายามชักนำให้ท่านมีครรภาน โดยวิธีเอาเทปธรรมะเปิดให้ฟัง อ่านหนังสือธรรมะให้ท่านฟัง

๓. ถ้าท่านยังไม่ถึงพร้อมด้วยการให้ทาน ก็พยายามชักนำให้ท่านยินดีในการบริจาคทาน เช่น พาท่านไปทำบุญด้วย หรือบอกอานิสงส์การให้ทาน

๔. ถ้าท่านยังไม่ทำสมารธภานา ก็พยายามชักนำให้ท่านทำสมารธ หรือวิปัสสนา พาท่านเข้าปฏิบัติธรรมด้วย หรือพาไปคูขาดปฏิบัติธรรม

เพราะว่าการตั้งอยู่ในครรภาน การให้ทาน การรักษาศีล การทำสมารธภานา การฟัง-อ่าน ธรรมะ เป็นประโยชน์โดยตรง และเป็นประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่ตัวบุคคลามารดาผู้ปฏิบัติองทั้งในภพนี้ภพหน้า (เป็นเสบียงติดตัวไปในภพหน้าได้) และเป็นประโยชน์อ่อนยิ่ง ก็อเป็นหนทางไปสู่นิพพาน

● **และการปรนนิบัติในมารดาบ้านและบันทึกทั้งหลายย่อมสรรเสริญเขาในโลกนี้เมื่อ เขาจะโลกนี้ไปแล้ว ย้อมบันทึกในโลกสวารค์**
บ. ชา. สคุตติ ๒๕/๑๖๒

● **บุคคลใดให้มารดาบ้านบ่าข้างหนึ่ง ให้มารดาบ้านบ่าข้างหนึ่ง และบุคคลทั้งสองเป็นผู้มีอายุยืน ๑๐๐ ปี ได้ทำการขัดสี การให้อาบน้ำ การบีบนวดให้แก่มาตราบิคากทั้งสอง มาตราบิคากได้ถ่ายອุจาระ ปัสสาวะอยู่บนบ่าทั้งสองนั้น ถึงอย่างนั้นก็ยังไม่ชื่อว่า ได้ตอบแทนคุณมารดาบิคากได้สิ้นสุด ข้อนี้เป็นเพราะเหตุไร? เพราะมารดาบิคากเป็นผู้มีคุณมาก ก็อเป็นผู้ทำบุตรให้เติบโต เป็นผู้เลี้ยงบุตร ฯลฯ ไม่สามารถทดแทนคุณได้หมด**

● **ส่วนผู้ใดทำมารดาบิคากผู้ไม่มีครรภาน ให้มีครรภาน ทำมารดาบิคากผู้ไม่มีศีล ให้มีศีล ทำมารดาบิคากผู้มีความกระหน่ำ ให้เติมไปด้วยการஸละ แบ่งปัน ทำมารดาบิคากผู้ไม่มีการเจริญภาวะ ให้ได้เจริญภาวะ ผู้นั้นได้ชื่อว่าตอบแทนคุณมารดาบิคากได้สิ้นสุด และได้ยิ่งกว่าคุณที่มารดาบิคากทำให้แก่ตน เพราะได้สร้างที่พึ่งอันประเสริฐแก่มาตราบิคาก ทั้งชาตินี้และชาติน้ำ**

วันนี้...คุณได้ดูอย่างและทักษะกับพ่อแม่แล้วหรือยัง ?

ก้ายัง....ให้รับทำเสียวันนี้ ก่อนที่จะไม่มีพ่อแม่ให้ทักษะหรือพูดดุยด้วย

ความหวังของพ่อแม่

พ่อแม่ทุกคนที่เลี้ยงลูกน่า ไม่เคยต้องการอะไรมากลูก ขอเพียงให้ลูก เป็นคนดี ประสบความสำเร็จในชีวิต แค่นี้...พ่อแม่ก็มีความสุขแล้ว

พ่อแม่เลี้ยงลูกทุกคนมา ไม่เคยต้องการอะไรมากลูก เป็นหัวใจบริสุทธิ์ เสียสละ และมีแต่ให้ เพียงต้องการเห็นลูกได้ดี มีความสุขเท่านั้น...พอใจ แล้ว

เมื่อลูกๆ โตกันหมดแล้ว พ่อแม่ก็เริ่มแก่ร้า ในช่วงนี้พ่อแม่แอบหวัง ลูกๆ ไว้ในใจอยู่ ๓ ประการ คือ....

ความหวังของพ่อแม่ ๓ ประการ

ยามแก่เฒ่า	หวังเจ้า	<u>ผู้รับใช้</u>
ยามป่วยไข้	หวังเจ้า	<u>ผู้รักษา</u>
เมื่อถึงยาม	ต้องตาย	วายชีวิ
หวังลูกช่วย	<u>ปิดตา</u>	เมื่อสิ้นใจ

หัวที่ ๑ ยามแก่เฒ่า...หัวเจ้า...ผู้รับใช้

ตอนที่ท่านยังหนุ่มยังสาวสามารถทำงานได้ ช่วยเหลือตัวเองได้ แต่.. พ่อแก่ เคยพยายามขายขนม เคยหาบขันนขาย ทำไม่ไหวแล้ว แขนขาเก้อ่อน กำลัง ใช้งานไม่ค่อยได้ ขึ้นบันไดก็ตกบันได อาบน้ำก็ล้มในห้องน้ำ เดินก็ชา ช่วยตัวเองไม่ได้ พอกหุดเรียวหมดแรงแล้วนี่จะฟังไคร?...

หัวที่.....ลูก ลูกที่เราเคยเลี้ยง เคยทะนุถนอม เคยเห็นด้วย อัน ได้ดีในวันนี้ หัวให้ลูกมาช่วยประกอบประคำบประกอบดูแล หาอาหารให้กิน เตรียมที่ให้นอน ประกอบขึ้นลงบันได คนอื่นเขาเป็นคน กีกล ใครเข้าจะมา

ดูแลให้ ก็หัวแต่ลูกใน ไส้จะแทนคุณ รอ ลูกยอดกตัญญูมาดูแล ถ้ามีลูก ๕ คน มา ดูแลแค่คนเดียว ก็พอแล้ว อีก ๔ คน ไม่มีมา.... ไม่เป็นไร เพียงเดียว ก็พอแล้ว

๕ หัวที่ ๒ ยามป่วยไข้...หัวเจ้า...เฝ้ารักษา

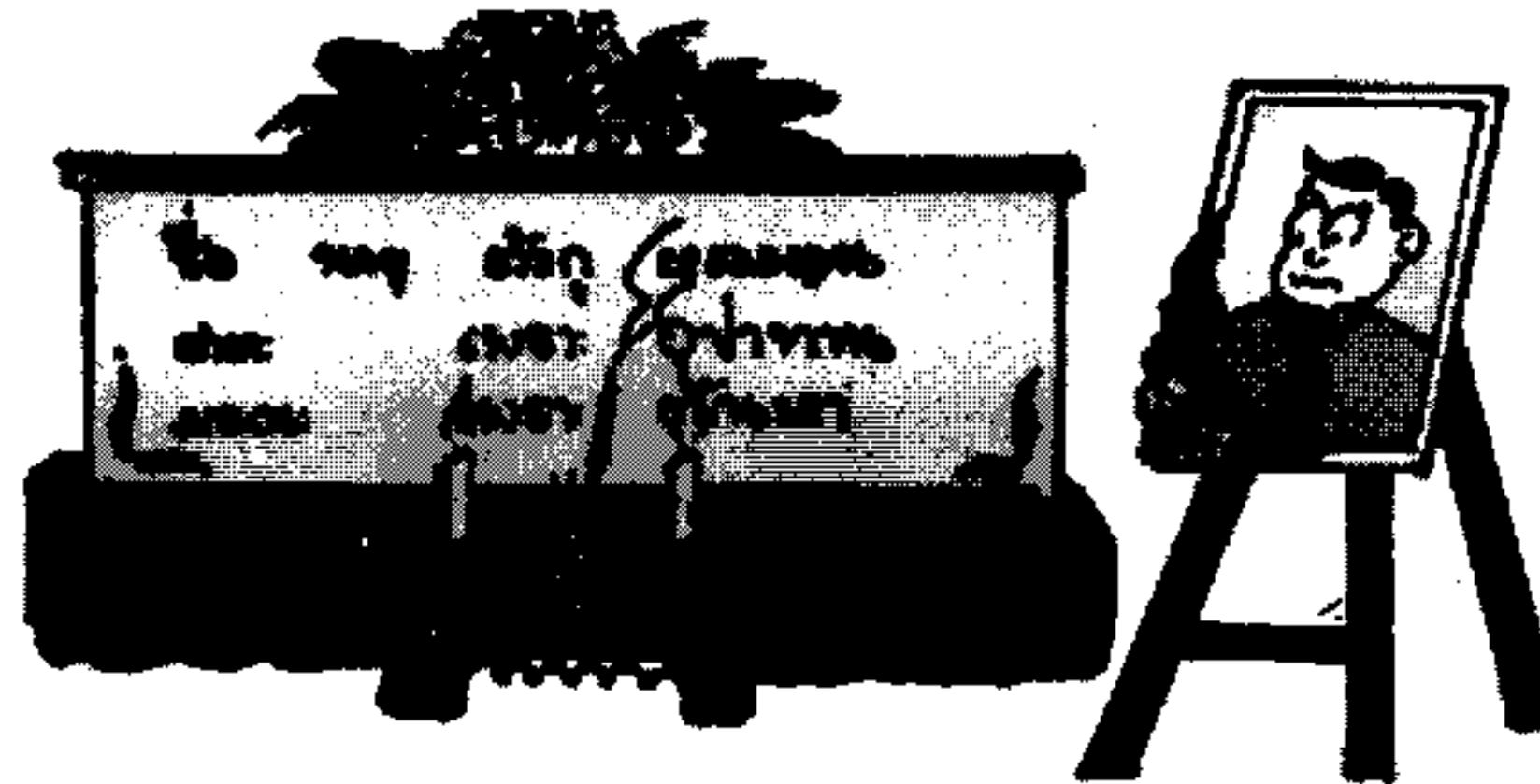
คนเราทุกคนต้องป่วย แล้วพ่อแม่ที่แก่แข็งแล้ว เวลาเจ็บป่วย ใครเขาระดูแล ใครจะพาไปป่าหานม ใครจะพาไปโรงพยาบาล ใครจะป้อนข้าวป้อนน้ำ ป้อนยา คนแก่เวลาเจ็บป่วยนี่ พึงตัวเองไม่ได้ ขนาดมียา มีข้าวอยู่ในตู้ฯ ยังหยิบใส่ปากเองไม่ได้เลย ต้องรอให้คนเอายา เอาน้ำ ใส่ปากให้ ใครจะทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุด ถ้าไม่ใช่สูก....?

พยาบาลเข้าเป็นคนอื่น เขาเก็บคำรามความป่วยทางกายให้ตามหน้าที่ แล้วใคร...จะเป็นคนมาตรฐานของพ่อแม่? เราต้องเสียสละเวลามาทำหน้าที่นี้ ถึงจะมาไม่ติดกับไข้ ให้โทรศัพท์สอบถามอาการอยู่เสมอ ให้นึกถึงตอนที่เราเป็นเด็ก เราป่วยแล้วเราช่วยตัวเอง ไม่ได้ ใครเป็นคนป้อนข้าว ป้อนน้ำ ป้อนยา และดูแลจิตใจเรา กอดเรา ปลอบโยนเรา ตอนเจ็บป่วยเป็นช่วงที่อิดใจกำลังแย่ที่สุด

พ่อแม่ เพียงแค่เห็นหน้าลูกมาเยี่ยม.. แม่ก็ชื่นใจแล้ว อาการเจ็บป่วยหายไปครึ่งหนึ่ง ถ้าลูกมาเฝ้าไข้..คุ้กกัดชิด แม่ก็ปลื้มใจ.. ภูมิใจ ดีใจ หายป่วยเร็วขึ้น “ลูกกตัญญูรักษาไข้ใจแม่ได้”

๖ หัวที่ ๓ เมื่อกิงยาน...ต้องตาย...瓦ายชี瓦...หัวลูกอาช่วยปิดตา...เมื่อสันใจ

นาทีไกลัต้ายาคือนาทีสำคัญที่สุด ลูกคนไหนบกพร่อง..ไม่แสดงความกตัญญูในนาทีนี้ ก็จะไม่มีโอกาสอีกแล้ว..ตลอดชีวิต ลูกคนนั้นขาดนาทีทอง..ที่จะทำให้แม่ชื่นใจ ขาดนาทีทอง..ที่จะทำให้ตัวเองภูมิใจ และเสียใจว่าไม่ได้ทำหน้าที่จนนาทีสุดท้าย

ตอนที่พ่อแม่อาการหนัก พี่น้องจะโทรศัพท์ โทรเลข บอกให้ทุกคนรวมกัน เพื่อยุ่งร้อนหน้าพร้อมตา พ่อแม่จะได้ชื่นใจ แม่จะตามเสมอว่า ลูกคนนั้นยังไม่มารหรือ? ลูกคนนี้ยังไม่มารหรือ? ใกล้จะขาดใจ ยังสอนลูกอีกว่า ให้ลูกทุกคนรักกัน พอทุกคนรับปาก แม่ก็ชื่นใจ... หลับตา.... จากไปอย่างสงบ ตอนนี้ให้ทุกคนทำsmith สงบจิต ยอมรับว่า ความตายเป็นเรื่องธรรมชาติ (อย่าร้องไห้ให้พ่อแม่เห็น)

นาทีใกล้ตาย เป็นนาทีสำคัญที่สุด พระพุทธเจ้าตรัสบอกไว้ว่า จิตที่กำลังจะจากไป ถ้ามีความประคับประคอง ให้พ่อแม่มีจิตเป็น กุศล เอินอิม ชุ่มชื่น สบายใจ อัญกับบุญกุศล อัญกับความกตัญญูของ ลูกๆ จิตของพ่อแม่ขณะนั้นจะไปสู่สุคติ บางปีไม่มีโอกาสмар์ช บุญ ดึงไปก่อน นาทีที่สำคัญที่สุดนี้ เราต้องคิดว่า ทำอย่างไรถึงจะให้พ่อ แม่มีบุญประทับใจก่อนตาย บางคนนิมนต์หลวงพ่อ..พระครู..หรือ ท่านเจ้าคุณที่พ่อแม่รู้จักรรทฐานาให้แม่กราบ พ้อเห็นหลวงพ่อ เห็น พระครู มาเยี่ยม แม่ก็ชื่นใจ เอาผ้าสบงใส่เมื่อแม่ ยกมือแม่พนม ให้แม่ ตั้งจิตธิษฐาน แล้วนำท่านกล่าวถวายสังฆทาน ภพนี้จะติดตาพ่อแม่ ไปยังโลกหน้า จะทำให้จิตสงบ เพราะนึกถึงแต่บุญกุศล มีที่พึ่ง

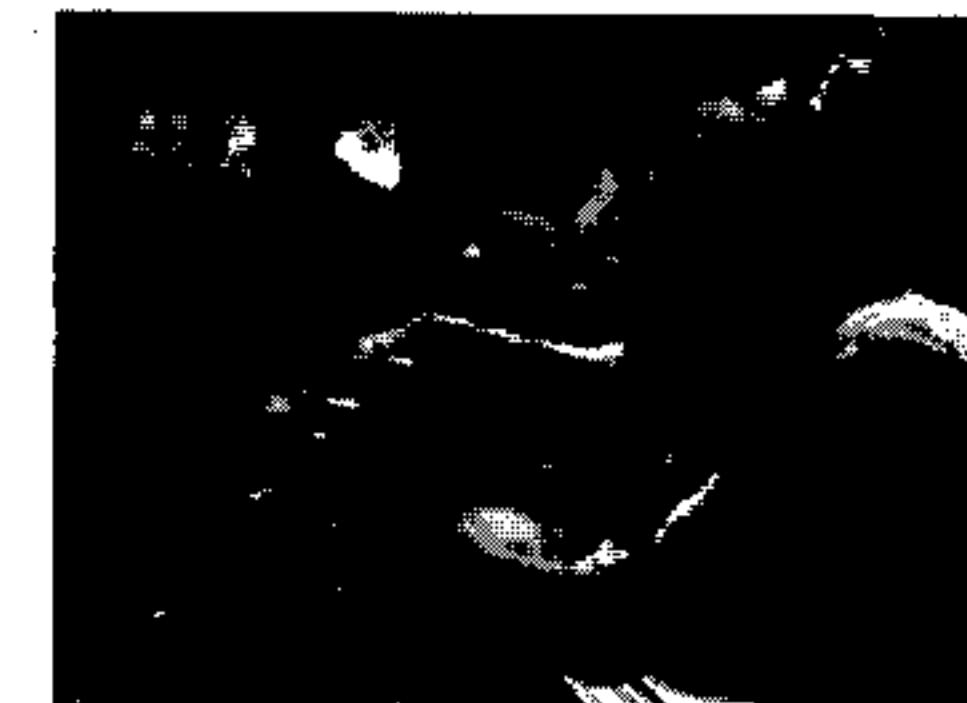
พ่อแม่บางคนสวามนต์เก่ง ลูกจะเข้ามานั่งใกล้ๆ บอกแม่ว่าสวัด พระพุทธคุณ พระรัตน์คุณ พระสังฆคุณนะ แล้วก็นำสวัด แม่ก็ทำปาก ขนับขมิบ แล้วก็เงี่ยนไป แบบนี้คือการประคองจิตพ่อแม่ จนนาที สุดท้ายไปสู่สุคติแน่นอน ลูกๆต้องช่วยกันประคับประคองจิต ใจของ พ่อแม่ เเล้วให้แม่ฟังว่า.. แม่เคยบวชลูกชาย ๒ คน จำได้ไหม? แม่อุ้ม ผ้าไตรด้วย...แม่เคยไปทำบุญที่นั่นที่นี่...แม่พยักหน้า เห็นภาพตอนเอง กำลังทำบุญนั่นๆอญ อย่างนี้จิตใจเป็นกุศล ไปสู่สุคติแน่....เพียงเท่านี้ก็ พ้อเป็นแนวในการปิดตาพ่อแม่ก่อนตายได้แล้ว ปิดด้วยการทำให้ ท่านมีความสุข สบายใจ ไม่เป็นห่วงอะไร และมีที่พึ่งในเมืองหน้า

พ่อแม่บางคนชอบทำกรรมฐาน ก็บอกให้พ่อแม่กำหนดบท กรรมฐานที่ตนนั้น ยืดเอาระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งบริกรรมว่าพุทธໂชาฯ จน

จิตดับໄไป หรือกำหนดเวทนาว่า ปวคหนອๆฯ เจ็บหนອๆฯ ตาม ความรู้สึกที่เกิดขึ้น โดยไม่ໄไปคิดกังวลอะไร (การจะบริกรรมอย่างนี้ ได้ พ่อแม่ต้องเคยปฏิบัติมาก่อน ถ้ายังไม่เคยฝึก ไม่เคยปฏิบัติมา ก่อน ก็ทำยาก ต้องหาวิธีอื่น) ถ้าทำได้ดังกล่าว เมื่อจิตดับท่านก็ไปสู่สุคติ ได้ ที่สำคัญต้องฝึกให้พ่อแม่ได้ทำกรรมฐานให้เป็นตั้งแต่ยังไม่ป่วย

๑๖ สงสการบำรุงบิดามารดา

๑. ทำให้เป็นคนมีความอดทน
๒. ทำให้เป็นคนมีสติรอบคอบ
๓. ทำให้เป็นคนมีเหตุผล
๔. ทำให้พันทุกข์พ้นภัย
๕. ทำให้ได้ลาภโดยง่าย
๖. ทำให้แคล้วคลาดภัยในยามคับขัน มีเวลาลงมารักษา
๗. ทำให้ได้รับการยกย่องสรรเสริญ มีความเจริญก้าวหน้า
๘. ถ้ามีลูกก็จะได้ลูกที่ดี มีกตัญญู ไม่เกร
๙. ทำให้มีความสุขกาย สบายใจ ทำให้เป็นแบบอย่างอัน ดีแก่อนุชนรุ่นหลัง

วิธีดับทุกข์เพราะพ่อแม่

พ่อ-แม่ จัดว่าเป็น "ปุชนียบุคคล" ของลูกทุกคน พระพุทธเจ้าทรง เทียนฐานะของพ่อแม่ เท่ากับเป็น "พระ" ของลูก แม้ว่าอยู่ถึงจะ บิณฑบาตมาเลี้ยง ก็ยังไม่มีโทษ แต่ยังได้รับการยกย่องสรรเสริญ จากพระ พุทธองค์อีกด้วย

ด้วยเหตุที่พ่อแม่เป็นผู้มีพระคุณมากล้นเช่นนี้ ผู้ที่ปฏิบัติต่อพ่อแม่ อย่างถูกต้อง จึงมีแต่ "สิริมงคล" เป็นที่ยกย่องสรรเสริญของคนดีโดยทั่วไป ในทางตรงกันข้าม

ถ้าปฏิบัติกับพ่อแม่ไม่ถูกต้อง ก็ย่อมจะเกิด "อัปมงคล" หาความ เจริญทางจิตไม่ได้ และจะได้รับกรรมอันนี้ส่วนในชาตินี้เป็นส่วนมาก กล่าวคือ ถูกของเรารู้จักทำต่อเรา เช่นนี้เหมือนกัน

ดังนั้น ในฐานะลูกที่ดี จึงควรมีความกตัญญูและกตเวทิต่อพ่อแม่ของ ตน ส่วนคุณด้วยการเลี้ยงดูดามธรรม อย่าให้ท่านได้รับความทุกข์ทั้งกาย และใจ และผลแห่งกุศลกรรมนี้ ก็ย่อมจะส่วนของเราทันตาเห็นเช่นเดียวกัน ทั้งรูปธรรมและนามธรรม คือถูกหานักจะเอียงดูปฏิบัติต่อเราอย่างนั้น

เรื่องวิธีดับทุกข์ เพราะพ่อแม่เป็นเหตุนี้ ตามภาพหมายเอาเฉพาะพ่อ แม่ที่ขาดศีลและธรรม เป็นมิจฉาชีวิ ตกเป็นทาสของสุรา การพนัน นารี หรืออบายมุขประเภทต่าง ๆ เป็นต้นเท่านั้น อันเป็นผลพวงที่ลูก ๆ พยาย เดือดร้อนไปด้วย ลูกๆ ที่ก่ออยู่ในภาวะเช่นนี้จะต้อง "ทำใจ" ให้ถูกต้อง

และปฏิบัติตนให้สมกับเป็นลูกที่ดีอย่าได้อา "น้ำหน่าไปล้างน้ำหน่า" เป็นอัน ขาด มิฉะนั้นจะได้ชื่อว่า "ลูกอกตัญญู" หรือ "ลูกเนรคุณ" ไป จะมีแต่ เสนนียดจัญไร เมื่อตายก็ไปเกิดในนรกแน่นอน

หลักความจริงมีอยู่ว่า "ในชาตินี้เราไม่อาจจะเลือกเกิดเป็นลูกของคน นั้นคนนี้ได้ " เพราะมันได้เกิดมาเสียแล้ว แต่เราจะสามารถเลือกเกิดใน อนาคตได้ ด้วยการสร้างเหตุขึ้นมาใหม่

การที่ทุกคนได้เกิดมาแล้ว เป็นผลจากการเมgarที่เราได้ทำเอาไว้เองก ลังผลให้เราเกิดในฐานะเช่นนี้ เราควรยินดี และพอใจในพ่อแม่ของตน แม้จะอยู่ในภาวะเช่นใดก็ตาม (ความไม่พอใจเป็นทุกข์ ความพอใจเป็นสุข)

ถ้าเราไม่ยินดี ไม่พอใจพ่อแม่ ผู้ให้กำเนิดเรา ซึ่งเราไม่อาจจะเลือก ได้ การไม่ยินดีไม่พอใจในนั้น จึงเป็นความทุกข์ประการหนึ่ง

นอกจากนั้น การคิดนึกเช่นนี้ ย่อมจะเป็น "เชื้อ" ให้เกิด "อกตัญญู" และเมื่อออกตัญญูเกิด อกตเวที และ "เนรคุณ" ก็อาจจะตามมาอีกด้วย จึง ควรรีบกำจัดความคิดเช่นนี้เสียโดยเร็ว

แม้ว่าพ่อแม่ จะเป็นคนแสนเลวประการใด ให้คร้ายเพียงใด ก็จะต้องถือว่าเป็น "บุคคลต้องห้าม" สำหรับลูก ที่จะเข้าไปแตะต้องด้วยอคุศลจิต ด้วยทาง กาย ทางวาจา หรือแม้ทางจิตใจ นี้ได้เลย

พ่อแม่เปรียบประดุจพระอรหันต์ของลูก เพราะรักลูกด้วยความบริสุทธิ์ใจ ลูกที่มีสัมมาทิฐิ ต้องให้ความเคารพนับถือ เชื่อฟัง และตอบแทนคุณ ถ้าไม่ปฏิบัติก็จะเกิดมลทิน คือความเสร้ำหมองไปชั่วชีวิต

การที่พ่อแม่ทำผิดทำชั่ว อันเป็นผลพวงที่คอกมาถึงเรา ก็เป็นเพราะอภิสิกรรมของราศลจิตใจให้ท่านทำชั่วนั้น เราอย่าได้อาความชั่วไปตอนแทนพระคุณที่ท่านให้กำเนิดแก่เรา ให้ใช้ความอดทน อดกลั้นเตือนที่

การที่เราได้มาก็เป็นลูกของท่าน ก็เป็นผลแห่งบาปกรรมที่เราทำ เอาไว้เองให้เป็นไป ถ้าเราไม่ต้องการจะมาเกิดเช่นนี้อีก ก็ควรเร่งทำความดี ให้มากขึ้น (ยังทำดีน้อยไป) ในชาติต่อไป เราถึงยอมพ้นจากสภาพเช่นนี้ได้

มีโอมคนหนึ่งมาหาแล้วถามว่า มีพ่อขี้เหล้ามักด่าและตอบตีเป็นประจำ ส่วนแม่ก็เอาแต่เล่นไฟ เล่นได้ก็หน้านานใจดี วันไหนเล่นเสีย ก็พาลค่าจนเข้าหน้าไม่ติด เขาได้แนะนำให้พ่อเลิกเหล้า ให้แม่เลิกเล่นไฟ ก็ถูกค่าเป็นແນนจะลงมือลงไม่เอาด้วย หัวว่าอวดดีมานสอนพ่อแม่ มีเป็นลูกอย่างเดี๋ยวกماสอนกู ไม่ศักดิ์สิทธิ์เดี๋ยงนึงนาไม่ได้ขอให้อาจารย์ช่วยแนะนำด้วย จะทำอย่างไรดี พ่อแม่จึงจะเลิกอนบายนุชได้? ได้ให้คำแนะนำเขาไปว่า...

การที่ลูกจะแนะนำพ่อแม่ได้ พ่อแม่นั้นจะต้องมีความนับถือหรือเกรงใจลูกอยู่บ้าง แต่โดยทั่วไปแล้ว การสอนพ่อแม่เป็นเรื่องทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะเหตุหลายประการ เช่น...

พ่อแม่มีสำนึกรู้ว่า " ถ้าเป็นพ่อ ถ้าเป็นแม่ ถูกอนันต์ร้อนมาก่อน มีหน้าที่ต้องสอนลูก เลี้ยงดูลูก ลูกมีหน้าที่เชื่อฟัง และทำความอย่างเดียว

จะมาสอนพ่อแม่ไม่ได้ ถึงแม้พ่อแม่จะทำผิดทำชั่วก็ตาม"

คำแนะนำของลูกที่ลูกต้อง จึงไม่มีหน้าที่จะเรียกร้องให้ยอมรับฟัง หรือทำตามได้ ยกเว้นแต่พ่อแม่ที่เป็นสัมมาทิฐิ แต่ได้หลงผิดไปชั่วคราวอาจยอมรับและกลับจิต กลับใจได้ง่าย

ถ้าเป็นเช่นนี้ ทางปฏิบัติก็มีอยู่ ๒ ประการ ๑. วางแผนกษาปล่อยให้เป็นไปตามกรรมของท่านเอง ๒. หากผู้ที่พ่อแม่ควรพนับถือ ช่วยแนะนำตักเตือนให้ อาจจะเลิกได้ถ้าท่านเชื่อผู้นั้น ขอแต่ร่ว่าให้พยายามทำหน้าที่ของลูกให้ดีที่สุดก็แล้วกัน ถ้าท่านไม่รับด้วยจากเราไปเสียก่อน หมุดเวรหมุดกรรมเมื่อไร ท่านก็ต้องเลิกไปเองแหละ

ทางแก้ทุกข์นี้ก็ด้อ

๑. ศึกษาร่องกฎหมายแห่งกรรม ให้เห็นความจริงว่า ที่เรามาก็เกิดกับพ่อแม่ที่ไม่ดีนั้น "เป็นผลของอภิสิกรรมของเราเอง" ถ้าไม่อยากมาเกิดกับพ่อแม่เช่นนี้ ก็ต้องเร่งทำความดีให้มาก ชาตินี้ก็จะไม่มาพบพ่อแม่เช่นนี้อีก

๒. ต้องปฏิบัติน้ำที่ ระหว่างลูกกับพ่อแม่ให้ลูกต้อง คือมีความกตัญญูและกตเวท พยายามให้พ่อแม่มีศิลธรรมให้ได้ อย่าได้อาความชั่วไปต่อความชั่ว มิฉะนั้น ในชาตินี้เราจะต้องไปเกิดเช่นนี้ และขาดใช้บานปกรณร่วมกันอีก ไม่นี่ที่สิ้นสุด

๓. การทำให้พ่อแม่ทุกบ้านและใจบ่นค่าทุบตีหรือผ่าเป็นการปิดทางสวรรค์ และนิพพานของลูก พร้อมกันนั้นก็เปิดทางแห่งอนาคต คือไปเกิดในภพภูมิไม่ดี มีความทุกข์ เช่นเกิดในรถ เดียร์จนา ประต อสุรกาย

๔. การที่เราอยู่กับพ่อแม่ ที่ขึ้นบันหรือค่านั้น ถ้าจะให้ลึกถึง "กันบึงหัวใจ" ก็จะพบความจริงว่า เกิดจากความ "หวังดี" คืออยากให้ลูกดี

ถ้าท่านไม่รักเราจริง ท่านจะบ่นจะค่าท่าไม่? ให้มันเมื่อยปาก? ปล่อยให้เรา "จีนช้าง-ลงม้า" คอหัก พroatันประเสริฐ ที่ลูกควรรับฟัง และพิจารณาด้วยใจเป็นกลาง คือคำค่า และควรปฏิบัติคังนี้

ก. ถ้าท่านค่าหรือบ่น โดยเราไม่ผิดหรือไม่จริง ก็อย่าได้สวนขึ้นในขณะนั้น รอให้ท่านอารมณ์คีก่อน แล้วค่อยชี้แจงเหตุผล ให้ฟังภายหลัง

ข. ถ้าท่านค่าหรือบ่น โดยเราเป็นฝ่ายผิด ก็ต้องรีบแก้ไขปรับปรุงตน อย่าได้ทำเช่นนี้อีก ท่านก็จะเดิกบ่นไปเอง

ค. ถ้าท่านบ่นหรือค่า โดยหาสาระมิได้ ก็ควรสงบใจ วางแผนอุเบกษาเสีย มันเป็นการระบายน้ำ อารมณ์ของคนที่มีภาระมาก และวางแผนไม่ลง ได้บ่นหรือค่า ไครนิดหน่อย อารมณ์ก็จะดีขึ้น เป็นธรรมชาติของคนที่ห่วงวัด ขาดธรรมะ จะต้องเป็น "เช่นนั้นเอง" ให้หันมาทำใจ คิดว่าช่วยให้ท่านสบายใจเดิน

๕. คำบ่นหรือค่าพ่อแม่ ไม่มีพิษภัยเท่ากับคำเยินยอดหุ่นสาว ถ้าเราทนได้ ปล่อยวางแผนอุเบกษาได้ ก็เป็นการบำเพ็ญ "ขันติบารมี" ไปในตัว ควรฝึกหัดทำให้ได้ (ให้นีกว่า...คำค่าของพ่อแม่ เหมือนเป็นการให้พร)

ต้นไม้ที่ได้รับการดูแลให้น้ำให้นุ่ย ไปบำรุงลำต้น
จนสมบูรณ์เมื่อกิงเวลาแล้ว ย่อมอกรดออกอกรดให้แก่
เจ้าของฉันได้.

ต้นที่ได้รับการเลี้ยงดูจนเติบใหญ่ เมื่อมีโอกาส
ย่อมตอบแทนดุณพ่อแม่และผู้มีอุปการดุณ อันนั้น.

เลิกจัดงาน วันเกิด กันเดินะ

ควรที่จะ คุกเข่า กรรมเทียนแม่

ระลึกถึง พระคุณ อบอุ่นแท้

อย่ามัวแต่ จัดงาน ประจำทนฯ

ໄທຂອງສຸຮາ

ວັນສຸຮາ	ເມຣຍ	ໄດຣເສພຕິດ
ພາຊີວິດ	ມືອນນ	ຈົນອີບຫາຍ
ຫນຶ່ງ ສິນທຽມ	ຂອງຕົນນັ້ນ	ພລັນວອດວາຍ
ສອງ ອາຈຕາຍ	ດ້ວຍທະເລະ	ເພຣະດວາມເມາ
ສາມ ເຈັບປ່ວຍ	ດ້ວຍໂຮດາ	ພຍາຣີ
ສີ ດົນຕໍາຫີ	ນິນກາ	ພາອັບເຈາ
ຫ້າ ຫຼັກຫຼັດ	ຫຼັກຫາ	ເວລາເມາ
ຫກ ໂງເຂລາ	ປັນຍາຫດ	ຫມດສິນເອຍໆ

**ດື່ມສະບາຍ
ຕາຍຜ່ອນ
ສ່ົງ !**

ໄທຂອງສຸຮາ ປ່ຽນການຂອງສຸຮາ

ໃຫຍ້ກາ ນັບໃຫ້ ໄກແລກພື້ນ
ກາຕົວ ມື້ແກ້ໄຂ ພະເຈົ້າການ
ກົດ ຊັກເກີດໆ ຂອງຕົນນັ້ນ ກົດໃຫຍ້ກາ
ກົດ ອາຈຕາຍ ຕົກລົງຫຼາຍ ເກມະນຸການ
ກົດ ພິບຕະ ດັກໄຫ້ກາ ພາຍໃ
ໃຫຍ້ກາ ທີ່ມີກາ ທີ່ມີກາ
ກົດ ຂົບເຄົາ ນິນກາ ຖະນາຄ
ກົດ ໄກແລກ ວິຊາຍາກ ນິນກາ

